

Fråga om beslut i biståndsärenden får delges den enskilde genom att denne anmodas att hämta beslutet hos myndigheten

I en anmälan till JO klagade AA på Spånga-Tensta stadsdelsnämnd i Stockholms kommun och anförde bl.a. följande. Hon har delgivits beslut i ett ärende om ekonomiskt bistånd genom avisering att hon ”har ett brev att hämta på medborgarkontoret Spånga-Tensta”. Medborgarkontoret är så illa handikappanpassat att färdtjänstbilar inte kan köra dit. Dessutom kostar henne en resa dit med färdtjänst ca 120 kronor.

Anmälan remitterades till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd i Stockholms kommun för utredning och yttrande. Nämnden ingav som sitt yttrande stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande i ärendet. I utlåtandet anfördes bl.a. följande.

Vi beklagar att AA upplever att hon inte blivit respektfullt och korrekt bemött och behandlad. Hennes ansökningar har behandlats och utifrån hennes inkomst har bedömning om behovet gjorts. AA:s inkomster är sådana att hon inte ska uppbära försörjningsstöd, om inte särskilda skäl föreligger, utan klara sig på egna inkomster.

Uppgiften att det inte går att komma till Medborgarkontoret i Tensta med färdtjänst är felaktig. Via samma uppfartsväg sker transporter till simhall, bibliotek, gymnasium och medborgarkontor. Vägen är inte öppen för allmän trafik men för färdtjänst- och sjuktransporter.

AA behandlas utifrån de lagar och riktlinjer som styr nämndens verksamhet. De tjänstemän som handlagt hennes ärenden uppger att de behandlat henne med respekt men beklagar att AA:s upplevelse inte är densamma.

AA gavs tillfälle att yttra sig över remissvaret.

Kompletterande upplysningar inhämtades från avdelningschefen BB vid Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning i Stockholms kommun. Med anledning av det telefonsamtalet antecknades bl.a. följande.

För att säkerställa att de sökande fick del av beslut om avslag avseende ansökningar om ekonomiskt bistånd och för att kunna göra en prövning av om ett eventuellt överklagande inkommit i rätt tid, tillämpade stadsdelsförvaltningen, vid den tidpunkt som anmälan rör, följande rutin beträffande avslagsbeslut. Sökanden fick skriftligen en upplysning om att han eller hon hade ett brev att hämta hos medborgarkontoret. När beslutet lämnades ut fick den sökande underteckna en kvittens på att han eller hon hade mottagit beslutet.

Tidigare skickades regelmässigt avslagsbesluten med rekommenderat brev till de sökande som då fick gå till posten och kvittera ut besluten. Eftersom posten och medborgarkontoret ligger mycket nära varandra innebar stadsdelsförvaltningens nya rutin ingen olägenhet för de enskilda i förhållande till hur man gjorde tidigare. Dessutom innebar det lägre kostnader för förvaltningen. Beslut om att tillämpa de nya rutinerna fattades av avdelningscheferna vid förvaltningen.

Om den sökande råkade uppehålla sig i stadsdelsförvaltningens lokaler när beslutet fattades fick han eller hon kvittera ut beslutet i samband med detta.

De sökande underrättades inte på något annat sätt om innehållet i ett avslagsbeslut än på sätt som ovan beskrivits.

Då BB inte närmare kunde uttala sig om vilka rutiner som i dag tillämpas beträffande underrättelse om innehållet i avslagsbeslut inhämtades också upplysningar per telefon från avdelningschefen CC vid Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. Han upplyste om att de ovan beskrivna rutinerna alltjämt tillämpas vid förvaltningen.

I ett beslut den 14 november 2000 anförde *JO André* följande.

Enligt huvudregeln i 21 § förvaltningslagen (1986:223) skall den som är sökande, klagande eller annan part underrättas om innehållet i det beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Myndigheten får själv bestämma om underrättelsen skall ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Vid valet av formen för underrättelsen kan myndigheten hämta ledning från 7 § förvaltningslagen som bl.a. föreskriver att varje ärende där någon enskild är part skall handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Underrättelse skall dock alltid ske skriftligt om parten begär det. Om beslutet går parten emot och det kan överklagas skall han också underrättas om hur han kan överklaga det.

När socialnämnden enligt 24 § förvaltningslagen har att pröva om ett överklagande har kommit in i rätt tid kan det finnas behov av ett bevis för när parten har fått del av beslutet. I vissa fall kan det därför vara lämpligt med ett delgivningsförfarande. Om delgivning sker skall denna utföras i enlighet med bestämmelserna i delgivningslagen (1970:428) och delgivningsförordningen (1979:101). Jag vill dock erinra om förbudet i 58 § socialtjänstlagen (1980:620) mot s.k. surrogatdelgivning och kungörelsedelgivning i mål och ärenden enligt socialtjänstlagen som avser myndighetsutövning mot enskild.

Av utredningen i ärendet framgår att AA erhöll en underrättelse från Mottagnings- och socialbidragssektionen vid Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. Av underrättelsen framgick att hon hade ett brev att hämta på medborgarkontoret Spånga/Tensta samt att hon skulle komma ihåg att ta med legitimation. Brevet innehöll ett beslut i ett biståndsärende. Förfarandet som sådant har inte närmare kommenterats i remissvaret. Av de kompletterande upplysningar som har inhämtats från stadsdelsförvaltningen har dock framkommit att avsikten var att underrätta AA om innehållet i biståndsbeslutet genom att överlämna det till henne på medborgarkontoret samt att också få ett bevis för att AA fått del av beslutet. Efter vad som kommit fram har denna rutin vid förvaltningen ersatt det tidigare tillämpade förfarandet med delgivning genom rekommenderat brev med mottagningsbevis.

Enligt 3 § första stycket delgivningslagen skall s.k. ordinär delgivning ske genom att myndigheten sänder handlingen med post eller överlämnar den med bud eller på annat sätt till den sökta. Som bevis på att denne erhållit försändelsen skall myndigheten begära delgivningskvitto eller mottagningsbevis. Ordinär delgivning kan också ske genom s.k. förenklad delgivning enligt 3 a § delgivningslagen. När det är lämpligt får en myndighet, enligt 3 § tredje stycket delgivningslagen, också delge kallelser, meddelanden och andra handlingar, som inte är omfattande eller annars av svårtillgängligt innehåll, genom att innehållet läses upp vid telefonsamtal med den sökta och handlingen därefter sänds till denne per post.

Förfarandet i detta ärende är närmast att hänföra till bestämmelserna i 3 § första stycket delgivningslagen, som anger att delgivning skall ske genom att myndigheten sänder handlingen med post eller överlämnar den *med bud eller på annat sätt* till den sökta. Av förarbetena till delgivningslagen framgår bl.a. att lagstiftaren med den formulering som här kursiverats har haft i åtanke sådana situationer när den som skall delges råkar uppehålla sig i myndighetens lokaler eller har fast kontor i myndighetens närhet. (Jfr prop. 1970:13 s. 98 och s. 124 samt prop. 1978/79:11 s. 23 och s. 95). Lagstiftarens avsikt synes däremot inte ha varit att en myndighet skall kunna ombesörja delgivning av ett beslut genom att underrätta den sökta om att han eller hon själv skall hämta handlingen hos myndigheten. Den av stadsdelsförvaltningen tillämpade rutinen kan därför ifrågasättas. Enligt min mening kan den inte anses överensstämma med tanken bakom bestämmelserna i delgivningslagen.

Som ovan anförts har lagstiftaren angivit flera alternativa tillvägagångssätt vid s.k. ordinär delgivning. Det kan konstateras att AA skulle ha behövt anlita färdtjänst även för att hämta beslutet på posten om stadsdelsförvaltningen hade valt att delge henne det genom att sända det till henne i ett rekommenderat brev. Ett sådant delgivningssätt skulle således inte i praktiken ha inneburit någon påvisbar fördel för henne i förhållande till det i ärendet tillämpade förfarandet. Jag vill därför understryka att det i ett fall som AA:s kan finnas skäl att använda andra sätt vid delgivning av beslut. Det är olyckligt om förvaltningen har sådana rutiner att det inte är möjligt att anpassa delgivningen till speciella omständigheter i ett enskilt fall. Rent allmänt anser jag det olämpligt att en funktionshindrad person skall behöva anlita färdtjänst för att få del av innehållet i nämndens beslut.

De tillvägagångssätt som lagstiftaren har anvisat vid ordinär delgivning förutsätter viss medverkan från den som skall delges. Utredningen i ärendet ger inte underlag för att dra några slutsatser om vilket delgivningsförfarande som hade varit det mest lämpliga i AA:s fall. Jag vill dock erinra om att det i 1 § andra stycket delgivningsförordningen stadgas att myndigheten skall sträva efter att använda delgivningssätt som medför så ringa olägenhet och kostnad som möjligt såväl för myndigheten *som för den som skall delges* (min kursivering).

Vad AA i övrigt anför föranleder ingen åtgärd från min sida.

En kopia av detta beslut sänds till Länsstyrelsen i Stockholms län för kännedom.